

פרופ' נעמה פרידמן - תקציר קורות חיים

יולי 2022

נעמה פרידמן היא פרופסור לנוירופסיכולוגיה של השפה. היא למדה בתכנית הבינתחומית לתלמידים מצטיינים באוניברסיטת תל אביב, ובמסגרת לימודים אלה למדה בעיקר בלשנות, כימיה, ביולוגיה, פילוסופיה, ופסיכולוגיה. השלימה תואר שני ודוקטוראט בפסיכולוגיה קוגניטיבית באוניברסיטת תל אביב, ופוסט דוקטוראט ב-UCSD במחלקה לפסיכולוגיה, וב-SDSU במחלקה להפרעות בתקשורת.

פרופ' פרידמן עומדת בראש מעבדת שפה ומוח באוניברסיטת תל אביב, מעבדה פעילה שבה חוקרים סטודנטים למאסטר ולדוקטוראט מתחומי מדעי המח, בלשנות, חינוך, פסיכותרפיה, מדעי המחשב, פילוסופיה, הפרעות בתקשורת, נוירופסיכולוגיה, פסיכולוגיה קוגניטיבית ועוד. היא הנחתה למעלה מ-60 מאסטרנטים ו-25 דוקטורנטים, שרבים מהם הם כיום חברי סגל באוניברסיטאות בארץ ובעולם.

פרופ' פרידמן היא מופקדת הקתדרה ע"ש ברנקו וייס לחקר התפתחות הילד וחינוכו, היא ראש המרכז הבינתחומי לחקר שפה ומייד, מרכז מילה באוניברסיטת תל אביב – Cukier-Goldstein-Goren Center for Mind, Cognition and Language (MILA), והיא גם ראש המעבדה לחקר התפתחות הילד ע"ש לזלוטה אדלר בביה"ס לחינוך ובביה"ס סגול למדעי המח באוניברסיטת תל אביב. פרופ' פרידמן זכתה במלגת אלון, בפרס לנדאו למדעים ולמחקר, בפרס ברונו למדענים צעירים פורצי דרך, ובמספר פרסים על הצטיינות בהוראה ובהנחיה.

פרופ' פרידמן רואה חשיבות רבה במחקר בין-תחומי ובחינוך לחשיבה בין-תחומית, ועמדה בראש התכנית הבינתחומית לתלמידים מצטיינים ע"ש עדי לאוטמן באוניברסיטת תל אביב במשך 12 שנים. במקביל להוראה ולמחקר בישראל, שימשה פרופ' פרידמן כחברת סגל נלווית וכמרצה אורחת בקורסים ובקצקורסים (מיני-קורסים) באוניברסיטאות ברחבי העולם: במחלקה להפרעות בתקשורת ב San Diego, Institut für Linguistik, State University, California, במחלקה לבלשנות ופילוסופיה ב MIT, באוניברסיטת PARIS 7, במחלקה לבלשנות ב Università degli studi di Siena, ב Department of English, Escola Superior de Saúde, Instituto Politécnico de Setúbal, Portugal, ב-Conférence Universitaire de Suisse Occidentale, Studies at the University of Cyprus, City University of New York, והיא עמיתת מחקר באוניברסיטת מקווארי, סידני, במרכז המצוינות לקוגניציה והפרעות בקוגניציה מאז 2011. היא חברה בועדה המייעצת למרכז הבינתחומי באוניברסיטת סיננה, ובאוניברסיטה נובה בליסבון. היא חברה באקדמיה לאפזיה. היא העורכת הראשית והמייסדת של כתב העת שפה ומוח המפרסם מאמרים בעברית ובערבית, ועורכת במספר כתבי עת בינלאומיים מובילים.

תרומותיה המדעיות העיקריות עוסקות בקשרים שבין שפה ומוח, בתיאור מעמיק של ליקויי שפה, בעקבות פגיעת מוח או מלידה, מתוך התיאוריה הבלשנית והפסיכולוגית-קוגניטיבית, ובשינוי התיאוריות הבלשניות והפסיכולוגיות לאור ממצאים מליקויי שפה. בתחום הדיסלקסיות, הפרעות הקריאה, פרופ' פרידמן וקבוצת המחקר שלה חוקרים מתוך ההנחה שליקויים באיזורי מוח שונים, שהם איזורים שונים בתהליך הקריאה, יוצרים סוגים שונים של דיסלקסיה. במסגרת זו הם גילו סוגי דיסלקסיה חדשים ששופכים אור על המודל לקריאה, סוגי דיסלקסיה שלא היו מוכרים עד היום בצורתם ההתפתחותית, וכן סוגי דיסגרפיה חדשים, בתהליך הכתיבה. התגליות של פרופ' פרידמן נוגעות גם לביטויין השונה של דיסלקסיות בשפות בעלות מאפיינים שונים, כגון עברית, ערבית, איטלקית, צרפתית, תורכית ושפת הסימנים הישראלית. בתחום ליקויי התחביר, היא זיהתה ואפיינה באופן תיאורטי סוגים שונים של ליקויי תחביר וליקויים שונים בשליפת מילים במגוון אוכלוסיות: אנשים לאחר אירוע מוחי (עם אפזיה), אנשים עם גידולים מוחיים, דמנסיות, פרקינסון, ילדי רמדיה, כבדי שמיעה וחרשים, אפילפסיה ועוד. היא גם פיתחה מספר תיאוריות חדשות לתיאור התפתחות שפה המתארות את הממצאים האמפיריים של השלבים ברכישת מבנים תחביריים שונים באמצעות כלים מתוך התיאוריה הבלשנית הגנרטיבית.

את תגליותיה המחקריות פרסמה פרופ' פרידמן במאות מאמרים בכתבי עת בינלאומיים, ובלמעלה מ-700 הרצאות בכנסים בין-לאומיים.